

HAVO Leerdoelen SCE 2020-2021

Subdomein B2 Samenhangen en verschillen in de wereld		
Eindterm	Leerdoel inhoud	
4a1. Indicatoren voor het vergelijken van landen op economisch, demografisch en sociaal-cultureel terrein	1	Je kunt indicatoren (ontwikkelingskenmerken) voor het vergelijken van landen herkennen.
	2	Je kunt demografische ontwikkelingskenmerken herkennen
	3	Je kunt economische en sociaal-culturele ontwikkelingskenmerken herkennen
4a2. Mondiale spreidingspatronen voor de in 4a1 genoemde indicatoren en hun dynamiek	4	Je kunt economische, demografische en sociaal-culturele ontwikkelingskenmerken met elkaar in verband brengen.
	5	Je kunt ontwikkelingsverschillen relateren aan het koloniale verleden (traditioneel centrum-periferiemodel), maar ook aangeven dat veel landen in het zuiden een opmars hebben gemaakt (semi-periferie).
4a3. Mondiale relatiepatronen van handel, investeringen en migratie.	6	Je kunt mondiale investeringen en migratiestromen beschrijven met behulp van de begrippen triade, opkomende economieën, Noorden, Zuiden
4b1. Economische en (sociaal-)culturele mondialisering	7	Je kunt het proces van economische en culturele globalisering beschrijven en herkennen.
	8	Je kunt economische en culturele globalisering in verband brengen met technologische ontwikkelingen en vrijhandel.
	9	Je kunt toegenomen (regionale en sociale) ongelijkheid en culturele tegenreacties herleiden tot globaliseringprocessen.
4b2. Een centrumland en een (semi-)perifeer land in mondiaal perspectief.	10	Je kunt Groot-Brittannië en India in mondiale patronen plaatsen.
	11	Je kunt de effecten van globalisering in Groot-Brittannië en India herkennen en verklaren.
Subdomein C2 Samenhangen en verschillen op aarde		
Eindterm	Leerdoel inhoud	
	12	Je kunt plaatgrenzen en plaatbewegingen herkennen en verklaren

7a1. de betekenis van endogene krachten voor de vorming van relief	13	Je kunt reliëfvormen (bergen, ruggen, troggen) relateren aan plaatbewegingen
	14	Je kunt verschillende vormen van vulkanisme (vulkaanvormen en eruptietypes) relateren aan plaatbewegingen
	15	Je kunt (de kracht van) aardbevingen en tsunami's beschrijven en verklaren
7a2. de betekenis van exogene krachten aan het aardoppervlak voor de vorming van het aardoppervlak	16	je kunt exogene krachten onderscheiden en in verband brengen met klimaatfactoren
	17	Je kunt exogene krachten en landschapsvormen (bv. morene, puinwaaier, delta) herkennen en in een stroomgebied plaatsen
7a3. interactie tussen endogene en exogene processen	18	je kunt de rol van de hydrologische kringloop, de gesteentekringloop exogene en endogene krachten herkennen en beschrijven bij de vorming van het landschap en reliëf.
	19	Je kunt eigenschappen van gesteenten beschrijven en herkennen zoals genoemd in 7a3 van de syllabus.
7a4.het externe systeem aarde	20	Je kunt temperatuurpatronen in verband brengen met breedteligging, hoogteligging en/of land-zeeverdeling
	21	Je kunt neerslagpatronen in verband brengen met luchtdrukverdeling, zeestromen en/of ligging van gebergten
	22	Je kunt de wet van Buys Ballot toepassen
7b1 de kenmerken van landschapszones op aarde	23	Je kunt klimaat- en vegetatiekenmerken van landschapszones herkennen en relateren
	24	Je kunt geofactoren herkennen en relateren
7b2 veranderingen in landschapzones door menselijke activiteiten	25	Je kunt vormen van landdegradatie (bodemerrosie, verwoestijning en verzilting) in verband brengen met menselijk handelen.
Subdomein D1: Gebiedskenmerken		
eindterm	Leerdoel inhoud	
9a1. De beeldvorming van Brazilië	26	Je kunt beeldvorming over Brazilië analyseren met behulp van begrippen perceptie, stereotype, mental map en geografisch beeld.
9a2. Sociaalgeografische kenmerken van Brazilië	27	Je kunt economische, demografische, sociaal-culturele en politieke kenmerken van Brazilië beschrijven en aan elkaar relateren

	28	Je kunt economische, demografische en sociaal-culturele verschillen tussen regio's in Brazilië beschrijven;
	29	Je kunt de problemen die samenhangen met verstedelijking in Brazilië beschrijven en analyseren.
9a3. Fysisch-geografische kenmerken van Brazilië	30	Je kunt de ruimtelijke spreiding van klimaten in Brazilië beschrijven en verklaren
	31	Je kunt de ruimtelijke spreiding van vegetatietypen beschrijven en verklaren.
	32	Je kunt de ruimtelijke spreiding en het ontstaan van natuurlijke hulpbronnen in Brazilië op hoofdlijnen beschrijven.
	33	Je kunt de gebruiksmogelijkheden voor de mens van verschillende landschappen in Brazilië beschrijven en verklaren.
9b1. De veranderende geografische positie van Brazilië in Zuid-Amerika.	34	Je kunt de economische en politieke positie van Brazilië binnen Zuid-Amerika op hoofdlijnen beschrijven en verklaren.
9b2. De veranderende geografische positie van Brazilië in de wereld.	35	Je kunt de (veranderende) relaties van Brazilië met andere grootmachten in de wereld op hoofdlijnen beschrijven.
Subdomein E1: E1 Nationale en regionale vraagstukken		
11a1. Beargumenteerde mening vormen over nationale vraagstukken ten aanzien van overstromingsrisico's en wateroverlast	36	Je kunt het stroomgebied, het lengteprofiel en het dwarsprofiel (in de benedenloop) van de Rijn en de Maas beschrijven.
	37	Je kunt de waterafvoer van de Rijn en de Maas beschrijven.
	38	Je kunt de begrippen verval en verhang toepassen
	39	Je kunt overstromingsrisico's in het rivierengebied in verband brengen met menselijke ingrepen in het stroomgebied en de rivierbedding.
	40	Je kunt overstromingsrisico's in het rivierengebied en de mondingsgebieden (Zuidwestelijke delta en IJsselmeergebied) in verband brengen met klimaatverandering.
11a2. Beargumenteerde mening vormen over het beleid om grootschalige overstromingen en	41	Je kunt maatregelen in het stroomgebied en het rivierbed koppelen aan de uitgangspunten van recent Nederlands rivierbeleid (Ruimte voor de rivier, drietrapsstrategie)

wateroverlast in Nederland tegen te gaan	42	Je kunt (voorbeelden van) integraal waterbeleid herkennen als beleid dat is gericht op de samenhang tussen vraagstukken vanuit verschillende dimensies en op verschillende schaalniveaus.
11b1. Beargumenteerde mening vormen over actuele ruimtelijke en sociaaleconomische vraagstukken van stedelijke gebieden in Nederland	43	Je kunt de stedelijke economische ontwikkeling (kenniseconomie, creatieve economie) in verband brengen met kwesties rondom duurzaamheid, leefbaarheid en werken
11b2. Beargumenteerde mening vormen over leefbaarheid en stedelijk beleid op wijk- en buurtniveau in Nederlandse steden	44	Je kunt op basis van kenmerken uit een buurtprofiel uitspraken doen over de leefbaarheid van wijken
	45	Je kunt gentrificatieprocessen en stedelijk beleid gericht op leefbaarheid herkennen en beoordelen.

